

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం

శబ్దస్పర్శాదయోవేద్యా ఇత్యాదినా జాగ్రదా ద్యవస్థాత్రయే విలక్షణం వేద్యజాతం తతో విభక్తాం తత్సంవిదం చైక రూపానుభవావష్టంభేన దర్శయత్వా తస్యాః ఆత్మత్వం పరప్రేమాస్పదత్వేన పరానందరూపత్వం చోక్త్వా శ్రౌతస్య బ్రహ్మణోపి తథా విధత్వాత్తయో రైక్యం మహావాక్యై రుపదిశ్యత ఇత్యుక్తం - సంవిద్యతస్యానందస్యాభానే అనాది రవిద్యైవ ప్రతిబంధకేతి చోక్తం - తామవిద్యామనుభావయితుం తన్ములభూతాం త్రిగుణాం ప్రకృతిం వ్యుత్పాదయతి చిదానందమయేత్యాదినా -

అత్రోక్తా ప్రకృతిజ్ఞేవీ జడప్రకృతిరేవ - నతు బ్రాహ్మీ చిద్రూపా - శుద్ధ్యవిశుద్ధిభ్యాం మాయాత్వావిద్యా త్వయోరుక్తేః - చిదానందమయబ్రహ్మ ప్రతిబింబశ్చ సమప్తి జీవో హిరణ్యగర్భః - తత్సమన్వితత్వం నామ తదాశీతత్వం సక్తవ్యం - పరమాత్మస్య సంభవాత్ - తథాచ హిరణ్యగర్భాశ్రిత జడప్రకృతి గత మాయావిద్యాభ్యాం శల్పితయో జీవేశ్వరయో స్తత్తజ్జీవ స్వప్నకల్పిత జీవేశ్వరవద విద్యాకల్పిత త్వాదాభాసరూపత్వం మిథ్యాత్వంచ గ్రంథకృతావక్ష్యమాణ ముపపన్నం భవే దితి సంభావ్యం - బ్రహ్మదయోఽజ్ఞ విదితా నచ నామ సంతీతి వాసిష్ఠవచనాత్ - అయమేవ హ్యవిద్యా ప్రపంచః - తత్ర పంచీకరోతి భగవా నిత్యుక్తః పంచీకరణకర్తా భగవాన్ హిరణ్యగర్భ ఏవ - నతు పరమేశ్వరః - అనేనజీవే నాత్మనానుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణితాసాం త్రివృతం త్రివృతమేకై కాంకర వాణీత్యాదిశ్రుతౌ పరమాత్మనో జీవవేషేణైవ పంచీకరణ కర్తౌ త్యాభిధానాత్ - పంచీకరణంచ ద్విధా నిధాయైవై కమిత్యాదినోక్తం జ్ఞానైకసాధ్యం వివతరూపమిత్యేవ నిశ్చేయం - నతుక్రియాయావం - అసంభవాదేవ ||

అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం పంచకోశవివేకతః - స్వాత్మానంతర ఉద్భృత్య పరంబ్రహ్మప్రపద్యతే || 32 || అత్రోక్త - పంచకోశ వివే

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం

కతస్సాత్మోద్ధరణం నామ కోశపంచక మిధ్యాత్వనిశ్చయపూర్వకమ
విద్యానిద్రాతః ప్రబోధవన - తతః పరమకల్యాణ పరమార్థసత్య వి
ద్యాప్రపంచ ప్రవేశోభవతి - నిద్రాతః ప్రబుద్ధస్య జాగ్రత్ప్రపంచప్ర
వేశసత్ - సతు నిర్గుణకూటస్థమాత్ర పరిశేషః - వేదాంతవేద్యం బ్ర
హ్మచ నిర్గుణ సగుణో భయరూపం మాయాతీతం నిరుపాధికం సచ్చి
దాసందైక ఘనం సాధిభూతం సాధిదైవం సాధియజ్ఞంచ పరమార్థ
సత్యమ తాకికం తత్వజ్ఞ గమ్యంచ - తచ్చక్తిశ్చ విమర్శరూపిణీ చిదా
సందైక రసా పరమార్థ సత్యాచ - ఉక్తంహి వాసిష్ఠే - దేశకాల
క్రియాణాక రూప చిత్తాత్మ సత్పదం - దేశకాలాది శబ్దార్థ రహితం
సచ శూన్యకం - పదేపదవి దామేవ తస్మిన్ భోధగతిర్భవేత్ - ద్ర
ష్టాణాం శాంతదృశ్యా నామేవాస్మేషాంన రాఘవేతి - ఇతిమాయే
వ దాష్టరాచిచ్ఛక్తిః పరిజృంభతే - ఇత్థమాద్యంతరహితా బ్రాహ్మీ
శక్తిర నామయేతి శక్తిద్వయ విషయేచ - అత్రపూర్వాస్తే - చిచ్ఛక్తి
జ్ఞేవ చిచ్ఛక్తిర్నాయేవ పరిజృంభతే - ఉత్తరాధేక్ బ్రాహ్మీశక్తిస్తు
ఆద్యంతరహితా అనామయాచేతి విశేష ఇతితద్వాన్విత్యానం ॥

వవం ద్వితీయ పంచభూత వివేకే.

స్పష్టశబ్దాదియక్తేషు భౌతికత్వ మతిస్ఫుటం - అత్రాదావపిత
చ్చాత్మ యుక్తిభ్యా మనధార్యతాం - ౧౭ - అత్రబాహ్యేషు ఘటా
దిషు - ఆధ్యాత్మికేష్వత్రాదిషుచ - భౌతికత్వ కథనం సిద్ధాంతవిరుద్ధం -
బ్రహ్మసూత్రద్వితీయాధ్యాయ చతుర్థపాదే తథా ప్రాణాఇత్యాదినా తే
షా మవిద్యాకార్యత్వ సిద్ధారణవిరోధాత్ - విద్యాప్రపంచే ఏవతేషాం
భౌతికత్వం సత్యత్వాదితి తృతీయపాదే - అంతరావిజ్ఞాన మనసీత్వాది
సూత్రే పృథగేవనిర్ధారితం -

ఇదం సర్వం పురాస్మప్తే రేకమేవాద్వితీయకం - సదేవా సీన్నా
మరూపే నాస్తామిత్యా రుణేర్వచః - ౧౮ - ఇత్యాదినోక్తా సృష్టిర్వి

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం

ద్యా ప్రపంచరూపా - సదేవసోమ్యేద మగ్ర ఆసీత్ - ఆత్మావా ఇద మేక ఏవాగ్ర ఆసీత్ - బ్రహ్మైవేదమగ్ర ఆసీత్ - ఏకమేవాద్వితీయం - సోఽకామయత బహుస్యా మిత్యాద్యాదిమ సృష్టివాక్య ప్రతిపాదిత స్య - అపంచీకృత చిదేక రస విద్యాప్రపంచ విషయత్వాత్ - సృష్టి వాత్సైహిక పరమాత్మా - నిమిలన దశాయాం సత్తాసామాన్యరూ పం - ఉన్నీలన దశాయా మశేషవిశేషవచ్చ భవతీతిద్విరూపః ప్రతి పాద్యతే - అతస్సవిశేష నిర్వివేషో భయరూపః స్వభావతత్త్వి - - న తత్రమాయా విద్యయో స్సంభవః - సగుణనిర్గుణ స్వరూపం బ్రహ్మ- మాయాతీత గుణాతీతం బ్రహ్మైత్యాదిశ్రుతేః -

అస్పర్శయోగో నామైషదుర్దర్శ స్పర్శయోగిభి రిత్యాది గాఢ పాదాచార్య వచనాని జడదృశ్య ప్రపంచ సంస్పర్శ విధు రచిదేక రస విద్యాప్రపంచయోగం ప్రతిపాదయంతి - అవిద్వద్వోగిభి ర్మూడఽర్క ఇతి - నతు నిర్గుణకూటస్థ మాత్ర పరిశేషం.

సతోపినామరూపేద్యే కల్పితే చే తదావద - కుత్రేతినిరధిష్ఠా నోనభ్రమః క్వచిదివ్యతే - ౩౫ - అత్రోద్భావితంచోద్యమ సంగతం - సత్సామాన్యే విశేషాః కల్పితాః - బహుస్యా మిత్యుక్తస్య కల్పకస్య- పరమాత్మన స్పర్శత్వాత్ - కల్పితానాం విశేషాగాం పరమార్థ స త్యత్వాచ్చ - నిరధిష్ఠానోనభ్రమః క్వచిదివ్యత ఇత్యుక్తిరయుక్తా - భ్రమాభావాత్ .

తదాస్తిమిత గంభీరం నతేజో నతమ స్తతం - అనాఖ్య మనభివ్య క్తం సత్కించితవశివ్యతే - ౪౦ - అత్ర తదేతి హిరణ్యగర్భ సుషుప్తి కాల ఉచ్యతే - తదాసిం ప్రమాతుర్వి లీనత్వా తేజ స్తమోవిలక్షణం శూన్యప్రాయం కించిత్సద్వ స్త్వ స్తీత్యనుమాయతే - నతుప్రాధమిక వి ద్యాప్రపంచ సృష్టి ప్రాక్కాలినం - తస్యస్వప్రభత్వాత్ .

నిస్తత్వాకార్యగమ్యాస్య శక్తిర్మాయాఽగ్ని శక్తివత్ - సహితక్తిం

కృచిత్కృచ్ఛిద్భుధ్యతే కార్యతః పుతా - ర౭ - అత్రోక్తానిస్తత్వా శక్తి
జ్ఞేయేవ్యవస పారమేశ్వరీ - తస్యాః పరమార్థ సత్యత్వాత్.

ననద్వస్తు సతశ్చక్తి రహి వహ్నీ స్వశక్తితా - సద్విలక్షణ
తాయాంతు శక్తేః కింతత్వ ముచ్యతాం - ర౮ - అత్రోక్తానిస్తత్వా వి
కల్పః కువికల్ప ఏవహి - సతశ్చక్తి రసచ్చన భవతీతి - పరమార్థా
న వకవాన్వాత్.

నాసదాసీన్నో సదా సీతదాసీం కింత్య భూత్తమః - సద్యోగా
త్తమసస్సత్వం నస్వత్సస్త్విషేధనాత్ - ౧౦ - అత్రతదాసీమితి పూర్వ
వత్సమప్టిజీవ సుషుప్తిసమయ ఏవోచ్యతే - కింత్యభూత్తమ ఇత్యుక్తేః
నతు ప్రాధమిక విద్యాప్రపంచ స్పష్టిప్రాక్కాలః - తత్రపరిశిష్టస్య స
చ్చిత్సుఖ ఘనయాపత్వాత్ - తమోయాపత్వాభావాత్.

నకృత్స్నిం బ్రహ్మవృత్తిస్సా శక్తిః కింత్యే కదేశభాత్ - ఘటశక్తి
ర్యధాభూమా స్నిగ్ధమృద్యేవవత్తే - ౧౧ - పాదోఽస్య సర్వభూ
తాని త్రిపాదస్య స్వయంప్రభః - ఇత్యేక దేశ వృత్తిత్వం మాయా
యావదతి శ్రుతిః - ౧౨ - అత్ర బ్రహ్మణ్యేకదేశ వృత్తిత్వే నోక్తాశక్తి
ర్గాయైవ నతు పరమార్థ సత్యా పరమాత్మ ప్రకృతిః - నిరవయవే
బ్రహ్మణ్యేకదేశోపి ప్రతిబింబరూపా హిరణ్యగర్భః - తత్రతాదృశీ ప్ర
కృతి స్సంభవతిచ - నతు పరమాత్మని - అనాచిత్యాదశ్రుతత్వాన్ని
షిద్ధత్వాచ్చ - యద్యపిమదీయనూత్రతాత్పర్యదీపికాయాం - అరూపవ
దేవహితత్ప్రధానత్వాత్ - ద్వాదశాహవదుభయవిధం బాదరాయ
ణోఽతః - ఇత్యాదిసూత్రార్థాక్షధనావసరే - భాష్యకారాదిప్రక్రియా
నురోధా త్రిపాద్విభూతేనగుణత్వం - ఏకపాద్విభూతేస్సగుణత్వంచ
మత్వా - మాయాయాః పరమాత్మని కల్పితైకదేశవృత్తిత్వముక్తం -
తత్వంతుసతథా - కింత్యేకదేశప్రతిబింబవ - మాయాయా స్తద్వృత్తి
త్వమేవచ - బింబభూతే పరమాత్మని తమ ఇవాదిత్యే అసంభవాత్ -
కృత్స్నిం బ్రహ్మ సగుణనిగుణోభయరూపంచేతి నిశ్చేయం.

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం

సత్త్వమాశ్రితాశక్తిః కల్పయేత్పరివ్రాజియాః । వర్ణాభిత్తిగతా
భిత్తౌ చిత్రంనానావిధంయథా॥ ౧౯॥ అత్ర సచ్చక్తికల్పితా విక్రియా
అపంచీకృతా శ్చిన్మయా సమసత్తా కాశ్చ - జలతరంగాదివత్.

ఆద్యోవికారఆకాశ స్సోవకాశస్వభావవాన్ । ఆకాశోస్తీతి స
త్త్వ మాకాశేవ్యుగచ్ఛతి॥ ౨౦॥ అత్రోక్త ఆకాశ అపంచీకృత
శ్చిన్మయః - ఆద్యవికారస్వోక్తేః - అవ కాశదానశక్తి శ్చిదాకాశే ప్య
స్త్యేవ.

యాశక్తిఃకల్పయేద్ద్యోమ సాసద్వ్యోమోరభిన్నతాం । ఆపా
ద్యధర్మధర్మత్వం వ్యత్యయేనావకల్పయేత్॥ ౨౩॥ అత్ర విద్యగ్గమ్యే
విద్యాప్రపంచే వ్యత్యయేన ధర్మధర్మత్వకల్పనం నాస్త్యేవ - భ్రాంత్య
భావాత్ - అవిద్యగ్గమ్యే పంచీకృతేతు సదభిన్నతానభాసతే - సద్వ
స్తుపరిచయస్యైవాభావాత్ - జడత్వాచ్చ.

అవకాశాత్మకం తచ్చేదసత్తది తిచింత్యతాం - భిన్నం స
తోఽసచ్చనేతి వక్షిచేద్వాప్యహతిస్తవ॥ ౨౪॥ భాతీతిచేద్భాతునామ
భూషణం మాయుకస్యతత్ - యదసద్భాసమానం తన్మిథ్యాస్వప్నగ
జాదివత్॥ ౨౫॥ అత్రోక్తకద్వయోక్త ఆకాశఅవిద్యకః పంచీకృతః.

జ్ఞస్యభూతేసదాప్రాయమ నిస్త్యోన్వల్లేఖపూర్వకం - సద్వ స్త్వపి
విభాత్య స్యనిశ్చిద్రత్వపురస్కరం॥ ౨౬॥ వాసనాయాం ప్రవృద్ధాయాం
వియత్సత్వత్వవాదినం - సన్నాతాబోధ యుక్తంచ దృష్ట్వా విస్మ
యతేబుధః॥ ౨౭॥ అత్రోక్తకద్వయే విద్యగ్గమ్యస్యవిద్యా ప్రపంచ
స్య - విద్యమానో భేదోగతేతి ఏవ హ్యపిశేన సంక్షేపతః.

ఏవయా కాశమిథ్యాత్వే సత్సత్యత్వేచవాసితే । న్యాయేనాసేన
వాయ్వాదే సద్వస్తుప్రపంచిత్యతాం॥ ౨౮॥ అత్రాకాశాది వ్యవిద్యదనుభ
వవిషయస్యపంచీకృతస్య ఫలస్య జడస్యదాకారస్య మిథ్యాత్వందశి-

తం - నతు విద్యద్గమ్యస్య సదభిన్న జ్యేన సత్యస్య చిన్మయస్యాపంచీ కృతస్యేతి వక్తవ్యం - ఏవంసత్యజ్యేనోక్తం సచ్చాకాశాది సర్వాత్మకమేవ - ననిర్విశేషమాత్ర మిత్యపి ద్రష్టవ్యం - విద్యద్గమ్యస్య తథాత్వాత్.

సద్వస్తుస్వేకదేశ స్థామాయాత త్రైకదేశగం - వియత్తత్రాస్యేకదేశ త్రోవాయుః ప్రకల్పితః॥ 2౮॥ అత్రోక్తస్సద్వస్తుస్వేకదేశస్సమష్టిజీవరూప ప్రతిబింబవన - నతుబింబరూపః - తస్యనిరవయవత్వాత్ - తద్గతమాయాకార్య స్యాకాశస్యప్రథమవికారత్వం నసంభవతి - అవ్యక్తమహదాది పూర్వకత్వాత్ - ఆత్మనాకాశ సంభూత ఇత్యుక్తస్యతువిద్యా ప్రపంచ గతస్యసాక్షాత్పరమాత్మకార్యస్యప్రాథమ్యంభవతితి ద్రష్టవ్యం.

భూమేదకశాంతో న్యూనంబ్రహ్మాండం భూమిమధ్యగం - బ్రహ్మాండమధ్యేతిప్రతి భువనానిచత్వర్తశః॥ ౨౯॥ అత్రాండస్యాంతస్సంస్మృతోకా సృష్టద్వీపాచమేదిసీతి - బ్రహ్మాండాద్భూమిజలాద్యా వరణాన్వేవద శదశాంత ఉత్తరోత్తర మధికాని సంతీతచ పురాణ సందర్భవిరుద్ధం . భూమేదకశాంతో న్యూనంబ్రహ్మాండ మితివర్ణనమితి చింత్యం.

భూతిభౌతిక మాయానామ సత్వైత్యంతనానితే - సద్వస్తుస్వైత్వేతిత్యేషా ధీవివర్యేతి నక్యచిత్॥ ౩౦॥ ఆత్రభూతిభౌతికమాయానాం చిత్ప్రతిబింబగతానాం మిథ్యాత్వం . ఆద్వితీయస్య సద్వస్తున సర్వాత్మకత్వంచ విదుషానిశ్చీయత ఇతియోజ్యం.

ఏషాబ్రాహ్మేస్థితిః పాథకనై నాం ప్రావ్యవిముహ్యతి॥ ౩౦ర॥ ఇతి భగవతాసర్వాత్మక బ్రహ్మస్థితిరేవ మోహనివాఙ్ కేత్యుక్తం - ననిర్విశేషమాత్రస్థితిరితిబోధ్యం.

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం

ఏవంపంచకోశ వివేకేత్సతయే.

కాదాచిత్కత్వతో నాత్మాస్యాదానం దమయోష్యయం - బింబభూతోయ ఆనందఆత్మాసౌ సర్వదాస్థితేః॥ ౧౦॥ అత్రయఃప్రియమౌదాతి వృత్తిమానానందమయఃస్స కాదాచిత్క ఇత్యనాత్మాభవత్యేవ - బింబభూతోయ ఆనందఇత్యత్ర ఆనందఆత్మేతి మధ్యకాయత్వేన శ్రుత్యుక్త ఆనందఏవాత్మేతి వక్తవ్యః - నతుబింబభూతఇతి - తస్యప్రత్యగాత్మనః ప్రతిబింబరూపత్వాత్ - బింబరూపంతు - బ్రహ్మపుచ్ఛం ప్రతిష్ఠేత్సు కం.

సవేద్యవేద్యంత త్సర్వః నాన్య స్తస్యాస్తివేదితా - విదితా విదితాభ్యాం తత్పృథక్ బోధస్వరూపకం॥ ౧౧॥ సఆనందరూపః ప్రత్యగాత్మా - అవిద్యయాతేత్రజ్ఞో భూత్వావేద్యం సర్వంజడం విధ్యాభూతంవేత్త - నాన్య స్తస్యాస్తివేదితా అనాత్మవగే - యద్వా - సఏవవిద్యయా తత్సర్వంసర్వాత్మకం వేదాంతవేద్యం బ్రహ్మఆత్మత్వేనైవేతి - తత్రతస్యనాన్యో వేదితాఽస్తి అద్వితీయత్వాత్ - యత్ర నాన్య త్వశ్యతినాన్య చ్ఛుభోతీత్యాదిశ్రుతేః.

అతఏవశ్రుతిబాధ్యం బాధత్వాశేషయత్వదః - సఏష నేత్యాత్మేత్యతద్వాన్వృత్తి రూపతః॥ ౩౨॥ నేతినేతీతిశ్రుతిబాధ్యమావిద్యకంకోశ పంచకంసమస్తై రూపంవ్యప్తిరూపంచ ఆతద్వాన్వృత్తి రూపేణబాధత్వా తత్సాక్షిణం ప్రత్యగాత్మానం పరమాధానత్యం పరిశేషయతి - ససర్వాత్మక బ్రహ్మభిన్నోభవతి - బ్రహ్మవాగ్విదమగ్ర ఆసీత్తదాత్మాసమేవా వేదహం బ్రహ్మస్థితి తస్మాత్ త్సర్వమభవదితిశ్రుతేః.

ఇదంరూపంతు యద్వావత్తత్వమం శక్యతేఽఖిలం - ఆశక్యోహ్యనిదం రూపస్స అత్మాబాధవజ్జతః॥ ౩౩॥ అత్రపూర్వశ్లోకోక్తస్థివాధః ప్రపంచితః.

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం.

సవ్యాపిత్యాదేశోఽంతోనిత్యత్వాన్నాపికా, ౩ - సప్తమతా
 పిసార్వాత్సాదానంత్యం బ్రహ్మణిత్రిధా ॥ ౩౧॥ అత్రబ్రహ్మణ స్సార్వా
 త్యంత్యం గ్రంథకృతా దశాతంఖలు - అహోనిర్విశేష మేవబ్రహ్మేతి సప్త
 మః ప్రత్యవస్థాతవ్యం - సవిశేషనిర్విశేషో భయరూపత్వ స్త్రైవసార్వా
 త్యంత్యబాధాత్వాత్ - సర్వాత్మకంచతత్ స్థానమితివాశిష్ట వచనాత్ -
 యథోక్తమానం త్యంబింబప్రతిబింబయోః ప్రత్యక్షరాత్మనోరుభయో
 రవ్య సీత్యగీకతః వ్యం - బ్రహ్మనూత్రద్వితీయాధ్యాయ తృతీయపాదే
 నాత్మానైశు తేషామత్యత్వాచ్చతాభ్యః - జ్ఞోతవేత్త్యాద్యధికరణద్వయే
 ప్రత్యగాత్మనోపి విభుత్వస్వప్రకాశ త్వనిత్యత్వాదీరానిణీతత్వాత్ -
 అంశోనానావ్యప దేశాదిత్యాద్యధికరణప్రత్యగాత్మనః పరమాత్మప్రతి
 బింబరూపత్వ స్యాపినిణాయాత్ - తదవలప్య గ్రంథ కారాదిభిజీవ
 పరమాత్మనో రేకత్వవణానం పరమాత్మస్య నావిద్యేతికథనంచసి
 ధ్ధాంత విరుద్ధమిత్యవధేయం.

దేశకాలాన్యవస్తూనాం కల్పితత్వాచ్చమాయయా - సతేశాది
 కృతోంతోఽస్తి బ్రహ్మనంత్యం స్ఫుటం తతః ॥ ౩౨॥ అవిద్యాప్రపంచే
 మాయాకల్పితానాం దేశకాలాదీనాం మిథ్యాభూతత్వాజ్ఞేన బ్రహ్మ
 ణానంత్యంభజ్యతే - విద్యాప్రపంచేతు బ్రహ్మణావిశేషాణాం బుద్ధిపూ
 ర్వకల్పితత్వేన పరమాధిక సత్యత్వేపిచిదానందేక రసత్వేనానం
 త్యభాధకత్వమితి - పరమాత్మగతా మాయాచిన్మయ విమర్శరూపి
 ణీ పరమాధిక సత్యేతిచబోధ్యం.

సత్యంజ్ఞానమనంతం యద్రూపాదవ్యస్తతస్యతత్ - ఈశ్వరత్వం
 చ జీవత్వం ఉపాధిదవ్యయకల్పితం ॥ ౩౩॥ అత్ర సత్యజ్ఞానాదిలక్షణం బ్ర
 హ్మ సవిశేష నిర్విశేషోభయరూపం - తద్విద ఉత్తరత్ర - సాక్షు తే
 సర్వాన్మానూ సహతి యుగపత్సర్వకామానాప్తి ఫలకథనాత్ -
 తత్ర రూపదవ్యయమపి నిరుపాధికం - స్వతస్సిద్ధాచ - యస్సర్వజ్ఞ స్స
 ర్వావిదిత్యాది శ్రుత్యంతరా త్సర్వజ్ఞత్వాది నిరతిశయైశ్వర్యయుతః -

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం.

నతు మాయోపాధికృతం - కింతు జీవావిద్యాకల్పితే అవిద్యాప్రపంచే జీవేశామాయావిద్యాభ్యా ముపాధిభ్యాం కల్పితౌ - జీవేశానాభాసేన కఠోతి - మాయాచా విద్యాచ స్వయమేభనతీతిశ్రుతే.

శక్తిరస్వైశ్వరీ కా చిత్సర్వవస్తునియామికా - ఆనందమయ మారభ్యసూక్ష్మా సర్వేషువస్తుషు॥ ౩౦॥ చిచ్ఛాయా వేశ తస్య శక్తి శ్చేత సేవ విభాతినా - తచ్చ క్షుప్తపాధి సంయోగాద్బ్రహ్మైవ వేశ్వరతాంప్ర జేత్॥ ౩౧॥ అత్రచిచ్ఛాయా వేశతస్య శక్తి శ్చేత సేవవిభాతీ త్యుక్త్యాజడ శక్తిరి యమితిస్ఫుటమేవహి - ఆనందమయూది సర్వమిధ్యావస్తునియా మిక త్యుక్త్యాచేయంబై వ్యేన భవతినపారమేశ్వరీ - తస్యా విద్యాప్ర పంచావిభావతిరో భావాదిసాధకత్వమేవేతి - అహోమూలశ్లోకగఢో బ్రహ్మశబ్దః కార్యబ్రహ్మపరః.

ఏవంద్వైతవివేకే చతుర్థే.

ఈశ్వరేణాపిజీవేన సృష్టంద్వైతం వివిచ్యతే - వివేకేనతిజీవేన హేయోబంధస్సస్ఫుటి భవేత్॥ ౧॥ ఇత్యుపక్రమ్య.

మాయాంతప్రకృతిం విద్యాన్మాయ సంతమహేశ్వరం సమా యీసృజతీత్యా ముశ్వేతాశ్వత రశాఖనః॥ ౩॥ ఇత్యుదాహృతం - అత్రోక్తాంమాయాం పారమేశ్వరీమేవ ప్రకృతింపరమార్థ సత్యాంచ సమయాం విమర్శశక్తిం విద్యాత్ - సతుకాణీమివ మిధ్యాభూతాం విద్యాదితి శ్రుతివ్యుత్పాదయతిహి - యోగమూయాహినా తత్స్వప్తస్యవిద్యా ప్రపంచస్యాపి సత్యత్వాత్.

ఆత్మానాఇదమగ్రేహీత్॥ ౩॥ బహుస్యాచుహమేవతః॥ ౪॥ ఇద మగ్రేసదేవాసీత్॥ ౬॥ ఉస్సువింగామధానమ్నా॥ ౭॥ ఇతిశ్లోకపంచ కోక్తా సృష్టివిద్యాప్రపంచవిషయా అపంచీకృతవిదే కరసమాప త్యాత్ - తత్రమాయావిద్యాదికం నశ్రుతంహి - కింత్వీక్షణమాత్రం శ్రుతం - ప్రత్యుత - ఆనందార్థేనఖి ల్విమానిభూతాని జాయంత

ఇత్యాదినా నిరుపాధికా త్కేవలం దేవానందాబ్జాయంత ఇత్యుక్తమేవ
కారపురస్సరం.

జగదవ్యాకృతం పూర్వమాసీద్వ్యాక్రియతాధునా - దృశ్యా
భ్యాం నామరూపాభ్యాం విరాడాదిమతేన్ముఖం ॥ ౮॥ విరాణ్మనునరో
గావః ఖరాశ్వాజావయస్తథా - విపీలికావధిద్వంద్వమితివాజసనేయి
నః ॥ ౯॥ అత్రశ్లోకద్వయోక్తాః సృష్టిరవిద్యా ప్రపంచవిషయా - ఘ్నాల
నూత్నశరీర సంఘాతరూపత్వాత్ - తద్ధేదంతహ్యవ్యాకృత మాసీ
త్తన్నామరూపాభ్యామేవవ్యాక్రియతేత్యాది బృహదారణ్యక శ్రు
తౌ - సమష్టజీవస్యా విద్యావశచ్చిన్మయే విద్యాప్రపంచే అవ్యా
కృతే సతి - తత్రనామరూపాభ్యామా విద్యకాభ్యాం ఘ్నాలనూత్న
శ్చప్రపంచోవ్యాక్రియతే - స్వయమేవమనఃజల వదభివ్యక్తమాసీదిత్యు
క్తం - ఆత్మోవా ఇదమేవేకాగ్ర ఆనీతిత్యాద్యాదిమ సృష్టిప్రతిపాదక
నాన్వైస్సహావతస్యనామరూపాభ్యాం క్షరణవ్యాకృతస్యవతసంగ్రంథకృతః
ప్రపంచైకస్య భ్రమాదిత్యవధేయం.

మాహేశ్వరీతమా యాయాతస్యానిర్మాణశక్తివత్ - విద్యశే
మోహశక్తిశ్చైతం జీవంమోహయత్సౌ ॥ ౧౦॥ అత్రమాహేశ్వరీ
మాయాజీవంమోహయతీత్యుక్తిరయుక్తా - పూర్వోక్తరీత్యా మో
హశరీతక్రియైవైవేదీవిమృషాభూతా - నమోహయతి భూతానిశ్చి
దేవకదాచినేతివాసిష్టవచనాత్ - యదిపారమేశ్వరీ శక్తిర్మోహయే
త్తన్నివారణా సంభవాదినిర్మోక్ష ఏవస్యాదితి.

సప్తాన్నిభ్రాహ్మణైర్దైత్యం - సప్తసృష్టిప్రపంచితం - అన్యనిస
ప్రజ్ఞానేన కర్మణాజనయత్పితౌ ॥ ౧౧॥ అత్ర - బాగ్రదాదిపమోక్షాం
తస్సంసారోజీవకల్పిత ఇత్యుక్తస్యజాగ్రత్స్విపాద్యావిద్యకదైతస్యా
దాహరణముచితం - సత్సప్తాన్నిభ్రాహ్మణోక్తశాస్త్రీయద్వైతోదా
హరణం తస్యఅహేయత్వాత్.

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం.

ఈశకార్యంజీవ భోగ్యంజగద్వా భ్యంసమన్వితం । సత్పుజన్యా
భర్తృభోగ్యా యథా యోషి తథేష్యతాం ॥౧౮॥ అత్రావిద్యాప్రపంచే
సమప్టిజీవకార్య త్వంవ్యప్టిజీవ భోగ్యత్వంచభవతి । నతుసాక్షాదీశ్వ
రకార్యత్వం.

మాయావృత్త్యాత్మకోహీశసంకల్ప స్సాధనంజనా । మనోవృ
త్త్యాత్మకో జీవసంకల్పాభోగసాధనం ॥౧౯॥ అత్రసంకల్పో మాయా
వృత్త్యాత్మక ఇత్యుక్త్యానాయం పరమేశ్వరఇతివ్యక్తీకృతం । కింత్వన్యవ
వేశ్వరాంశభూతః-

మేవంమాంసమ యీ యోషిత్కాచిదన్యామనోమయా ॥ మాంసమ
యాఅభేదేపిభిద్యతేహిమనోమయా ॥౨౦॥ అత్రమాంసమయా స
మప్టిజీవావిద్యాసృష్టా । నేశసృష్టా । ఈశ్వరస్యతత్సంకల్పానాంతస్సృష్ట
ప్రపంచస్వచసచ్చిత్సుఖ ఘనరూపత్వాత్ । సత్యకామసత్య సంక
ల్పఇత్యుక్తితే.

అనివృత్తేషీతస్మైద్వైతే తస్యమృతాత్మతాం । బుద్ధాబ్రహ్మ
ద్వయంబోధ్యంశక్యం వస్వైక్యవాదినః-౨౧॥ అత్రద్వైతమృతాత్మత్వా
త్వైతత్సృష్టాపరమేశ్వరోనేతివక్తవ్యం । తస్యసత్యకామత్వాదేవ.

అబాధకం హాధకంచ ద్వైతమీశ్వరినిర్మితం । అపనేతు మశ
క్యంచ త్యాస్తాంతద్విష్యతేకుతః ॥ ౨౨॥ అత్రాబాధకం సాధకం అప
నేతు మశక్యంచ ద్వైతం చిదేకరస విద్యాప్రపంచరూపమేవ భవతి -
సత్యత్వాత్సుఖరూపత్వాచ్చ - జడదృశ్య దుఃఖాదిరూపం సమప్టిజీవ
కల్పితమేవ దృశ్య మీశసృష్ట మిత్యుక్త్యా అపనేతు మశక్యమిత్వాది
కథపం తత్సత్యత్వ భ్రాంత్యైవఖలుభవేత్.

జీవద్వైతంతు శాస్త్రీయ మశాస్త్రీయ మితిద్విధా । ఉపాదదీ
శ శాస్త్రీయ మాతత్వస్యావబోధనాత్ ॥ ౨౩॥ అత్ర శాస్త్రీయ ద్వై

తస్యోపాదేయత్వం యదుక్తం తత్సుష్టూక్తం - యజ్ఞోదావంతపశ్చై
వ సత్యాజ్యం కార్యమేవతత్ - పావనానిమనీషిణా మితి భవద్వచ
నాత్ - కింతు తస్య తత్వబోధావధీకరణమయ్యుక్తం - యావజ్జీవశ్రుతి
విరోధాత్ - కుర్వన్నేవేహ కర్మాణిత్యాదినా తత్వజ్ఞస్యాపి కర్మావ
శ్చ కత్వవిధాన విరోధాచ్చ.

అశాస్త్రీయమపి ద్వైతం తీవ్రమందమితిద్విధా । కామక్రో
ధాదికంతీవ్రం మనోరాజ్యంతథేతరత్ ॥౪౯॥ ఉభయంతత్వబోధాత్పాక్
నిపార్యంబోధసిద్ధయే । శమస్సమాహితత్వంచ సాధనేషు శ్రుతంతతః॥
౫౦॥ బోధాదూర్థ్యంచతద్ధేయం జీవన్ముక్తిప్రసిద్ధయే । కామాదిక్లేశ
బంధేన యుక్తస్యనహిముక్తతా॥ ౫౧॥ అత్ర శ్లోకత్రయే అశాస్త్రీయ
ద్వైతస్య యథా తత్వజ్ఞానాత్పూర్వ మూర్థ్యంచ హేయత్వ ముక్తం
తథా శాస్త్రీయ ద్వైతస్యోపాదేయత్వ మేవస్యా దితిబోధ్యం.

దృశ్యం నాస్తీతిబోధేన మనసోదృశ్యమార్జనం । సంపన్నంచే
త్తదుత్పన్నా పరానిర్వాణనిర్వృత్తిః॥ ౬౪॥ అత్ర దృశ్యం సమష్టిజీవక
ల్పితం - రజ్జుసర్పన నిర్భూత్వా తన్నాస్తీతిబోధేన మనసో దృశ్య
మార్జనంనామ వ్యప్తిజీవమనసః - దృశ్యస్య హేయోపాదేయరూపస్య
రాగద్వేషాదిజనకస్య మాజనం ప్రతిబింబాగ్రహణం సంపన్నంచే
న్నిర్వాణ నివృత్తిస్సప్తతా జీవన్ముక్తిస్సిద్ధతీతి బోధ్యం.

జీవన్ముక్తేపరాకాష్ఠా జీవద్వైతవివర్జనాత్ - లభ్యతే౭సా
వతోతేద మిశద్వైతాద్వివేచితం॥ ౬౫॥ అత్ర జీవద్వైతవర్జనాత్ -
అశాస్త్రీయ సమష్టివ్యప్తిజీవద్వైత వివర్జనాత్ - జీవన్ముక్తిపరాకా
ష్ఠాలభ్యతే - నతు శాస్త్రీయ ద్వైతవివర్జనాత్ - తద్వివర్జనే
లోకద్వయభ్రష్టవివ భవేదితి - అతోతేద మిశద్వైతాత్ పరమార్థ
సత్యా ద్విద్యాప్రపంచా ద్వివేచిత మిత్యర్థో వణ్యాః - ఆన్యథా గ్రం
థకృదుక్తప్రకారేణ మాం సమయయోషీదాది ద్వైతస్యేతి సృష్ట

త్యే తస్యా బాధక త్యే సాధక త్యే అపనేతు మశక్య త్యేచ సత్యత్వాప
త్యా పూర్వోదాహృతస్య దృశ్యం నాస్తీతి బోధనేత్యాది మంత్రస్య
వైయర్థ్యప్రసంగః - యద్యపి గ్రంథకృతా విద్యాప్రపంచో ననమ్మ్య
గ్నుస్యత్పదితః - తథా ప్యవశేన-ఆత్మానా ఇద మగ్రే భూదిత్యాది శ్లో
కపంచకే లేఖతో దర్శయిత్వా అవిద్యాప్రపంచ స్తతో వివేచిత ఇతి
మత్వా సంశోష్టవ్యం.

ఏవం చిత్రిదీపేష ష్టే.

యథాచిత్రఫటదృష్ట మవస్థానాంచతుష్టయం । పరమాత్మని వి
జ్ఞేయం తథానస్థా చనుష్టయం॥ ౧॥ యథాథాతోఽనుష్టితశ్చ లాంఛ
తో రంజితఃపటః । చిదంతర్యామి నూత్రాత్మా విరాడాత్మాతథేర్యతే॥ ౨॥
అత్ర శ్లోకద్వయే పరమాత్మప్రతిబింబరూప సమష్టిజీవస్వరూపే ఏక
ప్రాదూపే - మాయాలవిద్యాభ్యాం కల్పిత మవస్థాచతుష్టయం వ్యా
వహారిక చిత్రఫటదృష్టాంతేన దర్శితంతి ద్రష్టవ్యం-నతు ప్రాపాద్విభూతి
రూపే విశ్వరూపే - తత్ర మాయాలవిద్యయో రసంభవాత్ - సచ్చిదా
నందేషునత్వాచ్చ - అశోత్ర పరమాత్మపదస్య కార్యబ్రహ్మపరత్వం
వక్తవ్యం.

స్వతశ్చిదంతర్యామీతు మానూవీనూత్మసృష్టితః । నూత్రా
త్మా స్థూలసృష్టైవ విరాడిత్యుచ్యతేః రః॥ ౪॥ స్వతశ్చిత్ చిత్రుతిబిం
బః - అమృతాక్షరగోచర ఇతి శ్రుతౌ - మాటస్థాక్షర ఉచ్యత ఇతి
స్మృతౌచ దర్శితః - తస్య మాయయా అంతర్యామితా నూత్రాత్మతా
చ భవతి అవిద్యయా విరాడ్భవస్య జాతీన కల్పితేనాతో విరా
డాత్మాదికో నఘేతివాసిష్టనచినాత్ । జాడ్యస్థాల్పాది ప్రసక్తేశ్చ.

బ్రహ్మద్యాస్తం బహర్వంతాః ప్రాణినోత్రజడాపి । అత్రూధ
వథావేనవ రం తేపటచిత్రసత్ ॥ ౫॥ అత్ర ప్రాణినో జడా అపిత్వక్వా
స్థూలనూత్మకారణశరీరీరూపా అవస్థాత్రయగోచరా ద్రష్టవ్యాః.

చిత్రాద్వితమనుష్యాణాం వస్త్రాభాసాః పృథక్ పృథక్ । చిత్రా
ధానేణవస్త్రేణ సదృశాభవకల్పితాః॥ ౬॥ పృథక్పృథక్ క్విదాభాసా
శ్చైవతన్యాధ్యస్తదేహినాం । కల్పంతేజీవనామూనో బహుధాసంసరం
త్యమీ॥ ౭॥ అత్ర చిద్రూపేషు ప్రత్యగాత్మ సుజీవనామాన క్చిత్తరూ
పాః కల్పితా అవిద్యయా - అతో మిథ్యాభూతాః.

సంసారః పరమాత్మోయం సంలగ్న స్వాత్మవస్తుని - ఇతి భ్రాంతి
రవిద్యాస్యాద్విద్యయైషానివర్తతే॥ ౧౦॥ అత్ర విద్యావిద్యే చిత్తగతే
ఏవ - నప్రత్యగాత్మగతే శుద్ధ్యశుద్ధిరూపత్వాత్.

సదావిచారయేత్త్వా జగజ్జీవపరాత్మనః । జీవభావ జగద్భావ
బాధేన్వాత్మైవ శివ్యతే॥ ౧౨॥ విచారమాత్రేణ జీవభావః కోశపంచ
కరూపః - జగద్భావో విరాడ్రూపాబాహ్యః - తదుభయమావిద్యక
త్వా ద్వాధితం ఖవతీతి ప్రత్యగాత్మైశివ్యతగతిచ ద్రష్టవ్యం.

పరమాత్మైవకేహోహి తత్సత్సత్సవిచ్ఛయః - నజగద్విష్కృతి
నోచే జీవన్ముక్తిర్నసంభవేత్॥ ౧౪॥ అత్ర పరమాత్మశబ్దేన ప్రత్య
గాత్మైవబోధ్యః - తస్యైవహి జీవన్ముక్తి ర్దేహపాతాత్పూర్వ మూ
ర్ఖ్వంచ తత్వజ్ఞానవశాత్.

తత్సాక్షాత్కారసిద్ధ్యర్థ మాత్మతత్త్వం వివిచ్యతే । యేనాయం
సర్వసంసారా త్పద్యవేవ విముచ్యతే॥ ౧౫॥ అత్ర తత్సాక్షాత్కారో
బ్రహ్మసాక్షాత్కారః - తత్పిథయే ప్రత్యగాత్మన స్తత్త్వం వివిచ్యతే -
ఆత్మన స్తత్త్వం జీవత్వేష్వరత్వాభ్యాం బాధితాభ్యాం విముక్తం ప్రతి
బింబరూపం - తస్య నేచనాత్ - భోక్తాభోగ్యం ప్రేరితారంచ మత్వేతి
శ్రుతో - ద్వావిమా పురుషాలోకే కురశ్చాకురవేవచ - కురస్సప్వాసి
భూతాని కూటస్థాకురఉచ్యతే - ఉత్తమః పురుష స్తస్య ఇత్యాది స్మృ
తౌచ ప్రతిపాదితం సర్వాత్మకం బ్రహ్మసాక్షాత్కృతం భవతి - తేన
సర్వసంసారా దవిద్యాప్రపంచా ద్విముచ్యత ఇత్యర్థః.

కూటస్థాబ్రహ్మజీవేశా విజ్యేవం చిచ్ఛత్సర్విధాః । ఘటాకాశ
మహాకాశౌ జలాకాశాభఖేయధా॥ ౧౨॥ పూర్వశ్లోకోక్త ఏవాధాః
స్ఫుటికృతః - అత్ర కూటస్థబ్రహ్మణోస్సత్యత్వం - మాయావిద్యాకల్పిత
తయో జీవేశ్వరయో ర్విధ్యాత్వంచ సిద్ధతి

అధిష్టాన తయాదేహద్వయానచ్ఛన్నచేతనః - కూటవన్నిర్వికారే
ణస్థితః కూటస్థ ఆచ్యతే ॥౨౨॥ అత్రావిద్యయా దేహార్వయావ
చ్ఛన్నచేతనః ప్రతిబింబరూపః ప్రత్యగాత్మా - స్వతః కూటవన్ని
ర్వికారతయాతిష్ఠతీతి - అవిద్యయాకూటే కవతేమిధ్యాభూతే సంసారే
తిష్ఠతీతి చకూటస్థ ఇత్యుచ్యతే.

కూటస్థే కల్పితాబుద్ధిస్తత్ర చిత్ప్రతిబింబకః - ప్రాణానాం ధార
ణాజీవస్సంసారేణసముజ్యతే॥ 33॥ అత్రపూర్వశ్లోకోక్త ఏవాధాః
స్ఫుటికృతః - చిత్ప్రతిబింబశ్చిదాభాసః - చిదవతాభాసమానాబుద్ధిరిత్య
ధోక్తావ్యూహః.

స్వప్రకాశేకుఱోఽవిద్యాతాం వినాకథమావృతీః - ఇత్యాది
తర్కజాలానిస్వానుభూతిగ్రంథితా॥ 3౪॥ అత్రకూటస్థస్య స్వప్ర
కాశజ్యేషి పరమాత్మప్రతిబింబరూపత్వాదుపాధిమూలి న్యైతిపాధేః
ప్రతిబింబపక్షపాతిత్వాదవిద్యాకం సృభివతీతియ్యక్తి పురస్పరేయమ
నుభూతిః - తామవ్యుత్పాత్యగ్రంథకృతా - కూటస్థబ్రహ్మణోజ్జేకర్మ
బ్రువన్బ్రహ్మజ్యేషా విద్యేతిబోధనం, భ్రమసూత్రం

చిత్సంనిభాప్రవృత్తాయాః ప్రకృతేహినియామకం - ఈశ్వ
రంబ్రువణేయోగాస్సజీవేభ్యః పరశ్రుతః॥ ౨౨॥ అత్రోక్తా ప్రకృతి
శ్చిన్మయీ పారమేశ్వరీ - త్వరంప్రధానమమృతా త్వరగోహరః త్వరా
త్కానాపీ శజేదేవకః - భూమిరాపోఽననోవానుభవ మనోబుద్ధిరే
వచ - అహంకార ఇతీయంమే భిన్నాప్రకృతీరప్తధా - ఆపరేయమి
త్యాదిశ్రుతిస్మృత్యుపదిష్టా అప్తధాభిన్నా అవంచీకృతావిద్యా ప్ర

పంచగతా - సా - తదైత తత తేజోఽస్వజత - సోఽకామయత -
 ఇదగ్ంసర్వమస్పృజ తేత్యాది ప్రాధమికేక్షణ సిద్ధత్వాచ్చిత్సన్నిధౌ ప్రవృ
 త్తేత్యుచ్యతే - తస్యానియామకః పరమేశ్వరః పూర్వోక్తాన్మానుకా
 దీశ్వరాత్పరః పరమాధానత్యః - తదేతత్సత్త్వం యథాసుఖీప్త త్వావ
 కాద్విస్ఫులింగాః - యస్సర్వజ్ఞసర్వవిద్యసృజ్ఞాన మయంతపః - సత్త్వం
 జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ - ఆనందాధ్యేవఖి ల్యమానిభూతా నిజాయంతే -
 నమోహిరణ్యబాహివే ఋతగ్ం సత్త్వంపరంబ్రహ్మ - సహస్రశీర్షాపు
 గుమః - దివిసూర్యసహస్రస్య భవేన్యగపదుద్దితా - యదిహస్సద్వశీ
 సాన్యాద్భాస స్సస్యమహత్త్వః - యస్మాత్ తరమతీశో హమక్షరాద
 పిచోత్తమః - ఆశోస్మిలోక వేదేచప్రథితః పురుషోత్తమశ్చిత్యాది శ్రు
 తిస్మృతి సహస్రప్రతిపాద్యోనిరూపాధికః - ఏవంస్థితే - తంపరమేశ్వరం
 యోగాబ్రువత ఇత్యుక్తిః - తృణాచక్ కాదియోగాంతా ఈశ్వరే
 భ్రాంతి మాశ్రితాఇత్యుత్తరశ్లోక్తిశ్చ కీదృశీవావి మృశంతుసంతః.

ప్రధాన త్ప్రజ్ఞపతి గుణేశశిషిహిశ్రుతిః - ఆరణ్యకే సన్నిధౌ
 మేణవ్యం తర్వామ్యుపపాదితః॥ ౧౦౩॥ అత్రపూర్వాధేన శ్వేతాశ్శత
 రవాక్యముల్లి ఖిత తేన నిరుపాధికః పరమేశ్వరః - గ్రంథకృతాత
 దనాదరణే - ఆత్మరాధేనారణ్య కవాక్యముదా హృత్యమామో
 పాధికేనాం తర్వామిణాత స్యసమీకరణే కారణంచిత్యం.

కేశశర్మవిపాకై సదాశయైరప్య సంయుతః - పుంవిశేషో భవే
 దీశో జీవవశోఽప్య సంగచిత్ ॥ ౧౦౪॥ అత్రప్రతిబింబభూతస్య ప్రత్య
 కాత్మన ఇవబింబభూతస్య పరమేశ్వర స్యాప్యసం గత్వంపుం విశేషత్వం
 చప్యత్పాదతం - ద్యావిమాపురుషో శే - ఆత్మనుః పురుష స్వస్యః
 పరమాత్మేత్యుదాహృత ఇతిభగవతాప్యుక్తం - తస్యయోగవత్ త్వే
 నానాదరణమ సంకతమేవహి.

నిత్యజ్ఞానాదిమత్వేఽస్యస్పృష్టిరేవ సదాభవేత్ - హిరణ్యగ

భజ ఈశోతోలింగ దేహేనసంయుతః॥ ౧౧౧॥ అగ్నిధ్రువాంహ్మజేతస్య
హస్త్యమతివిశ్రుతం - లింగసత్వేపిజీవత్వం నాస్యకర్మాద్యభావతః॥
౧౧౨॥ స్థూలదేహం వినాలింగదేహా నక్వాపిదృశ్యతే - వై రాజోదే
హఈశోత స్సర్వజోమస్తకాదిమాన్॥ ౧౧౩॥ సహస్రసిక్ షే శ్యేవం
విశ్వతశ్చక్షురిత్యపి-శ్రుతమిత్యాచూరనిశంపిశ్వరూపస్య దింతకాః॥ ౧౧౪॥
అత్రశ్లోకచతుష్టయే - హిరణ్యగర్భ స్యవిరాజశ్చయత్పరమేశ్వర త్వము
క్తంతదయుక్తమేవ-తత్రసహస్రశీక్ షేతి- విశ్వతశ్చక్షురితిచశ్రుత్యదా
హరణమప్యసంగతం - తత్ప్రతిపాదిత స్సాక్షాత్పరమేశ్వరవేద చిద్రూపా
నిరుపాధికః - తస్మాద్విరాడజాయత - విరాజో అధిపూరుష ఇత్యుక్తాతు
విరాడ్ధిరణ్యగర్భా తస్మాత్సంభూతౌహి - స్థూలసూక్ష్మోపాధికౌ - తత్ర
జీవత్వ మిశ్వరత్వంచాస్తి - ఆవచ్ఛిన్న ఈశ్వరాహ్ భవతి - బింబ
రూపత్వాత్ - తత్రావిద్యాదే రసంభవాచ్చ - ఈశ్వరస్సర్వభూతానాం
హృద్దేశేర్జనతిష్ఠతీతి భగవద్వచనాత్ - ప్రతిబింబాతుజీవా - తయో
రుపాధిశుద్ధ్యశుద్ధిభ్యాం విద్యావిద్యేభవతః.

సర్వతఃపాణిపాద త్వే క్రిమ్యాదేరపిచేశతా , తతశ్చతుర్ముఖోదేవ
ఏవేశోనేతరఃప్రమాన్॥ ౧౧౫॥ పుత్రాధికంతముపాసేనా ఏవమాముః
ప్రజాపతిః । ప్రజాఅస్పృజతేత్వాది శ్రుతిసాహచర్యమిహ॥ ౧౧౬॥
విష్ణుర్నా భేస్సముద్భూతో వేధాకమలజ స్తతః - విష్ణురేవేశిత్యాహు
లోకకేభాగవతాజనాః॥ ౧౧౭॥ జీవస్య సాహచర్యేభ్యం భాజః శ్చైవకస్తత
శ్శివః । ఈశోనవిష్ణురిత్యాహు త్సైవాతగమమానినః॥ ౧౧౮॥ పురత్ర
యంసాధయితుం విఘ్నేశంసోప్యపూజయత్ । వినామనర్కప్రాహురీశం
గాణాపత్యమతేరతాః॥ ౧౧౯॥ ఏవమశ్వస్వస్వపతౌభిమానే నాన్యథా
న్యథా । మంత్రాధావాదకల్పాదీ నాశ్రిత్యప్రతిపేదిరే॥ ౧౨౦॥ అత్ర
శ్లోకషట్క సర్వతః పాణిపాదత్వే క్రిమ్యాదే రపిచేశతేత్వాద్యాక్షేపా
భ్రాంతికృతః - క్రిమ్యాదేరపి విద్యాప్రపంచ చిదకరసత్వా దిశ్వరేణ
బహుస్యామితి కామనయా నిరుపాధికే స్వస్థిన్ స్వేనైవకత్వితత్వా చే
శత్వం భవశ్యేవ - మంత్రాధానాదా ద్యాశ్రియతే నాంతర్యామ్యా

దిషు యదీశ్వరత్వం వాదిభిః ప్రతిపన్నం తదపియుక్తమేవ - తేషామీశ్వరాంశత్వాత్ - స్వేనాపి తథా ప్రతిపన్నత్వాచ్చ - కమలజో విష్ణోర్నాథే సుముద్భుతః - విష్ణుశ్చైవసాదాన్వేషణా శక్తోజాత ఇత్యాది పికల్పవాదిభిః సత్తద్వేవతా సూత్రమౌపకషణదర్శనా యోద్యాదితాః - శేష్వరత్వాపవాదాయేత్యన్యనేతత్.

అంతర్యామిణమారభ్య స్థావరాం శేషవాదినః । సంత్యక్తౌత్థార్కవంశాదేః కులదేవత్వవర్జనాత్ ॥ ౧౨౧॥ ఇత్యుపహసోఽనుచితః - స్వేనాపి తథా ప్రతిపక్షైః - తత్త్వవిస్మయకామేన న్యాయాగమవిచారిణాం ఏకైవప్రతిపక్షస్సాన్య తాన్యకృతస్ఫుటముచ్యతే ॥ ౧౨౨॥ మాయాంతు ప్రకృతింవిద్యా న్యాయసంతుమహేశ్వరం । అస్యావయవభూతైస్తు వ్యాప్తంసర్వమిదంజగత్ ॥ ౧౨౩॥ ఇతిశ్రుత్యనసారేణ న్యాయోనిర్ణయశ్శక్యే । తథాసత్యవిరోధస్సాన్యైక్ స్థావరాం శేషవాదినాం ॥ ౧౨౪॥ అత్ర శ్లోకత్రయే మాయాశబ్దేన విమర్శరూపాం చిన్మయాం మూలప్రకృతిం - తదన్వలితాం అష్టధాభిన్నాం అపంచీకృతాకాశాదిహూతాం కార్యప్రకృతించ స్పృహీత్వా తదుపాధికా సైదవచ్ఛిన్నాః స్థావరాం శేష్వరాః - తత్ప్రతిబి బా స్యైవైవా ఇతి విద్యాప్రపంచే సర్వే పరమేశ్వరావయవా ఏవ భవంతీత్యర్థో నిర్ణేయః - నతు గ్రంథకృదుచ్యమానరీత్యా మాయాయా సైవమాయావత్వం తదుపాధికానాం సర్వేషాం మిథ్యాత్వంచ.

మాయాచేయంతమాయావా తావనియేతదీరణాత్ । అనుభూతిం తత్రమానం ప్రతిబంధశ్రుతిస్స్వయం ॥ ౧౨౫॥ జడంమోహాత్మకంతచ్ఛేత్యనుభవయత్రశ్రుతిః । అబాలగోపంస్సప్తత్వా దానంత్యం తస్య సాబ్రవీత్ ॥ ౧౨౬॥ అత్ర శ్లోకద్వయే దర్శిత శ్శ్వర ఏకపాద్విభూతిరూపః - పరమేశ్వరాంశభూతో హిరణ్యగర్భః - ఏవ మబాలగోపానుభూతివిషయః ప్రపంచో జాగ్రద్రూపః సచ స్వప్నవ స్మృత్యాభూతః - అత స్తావనీయ్యం నాక్యం తదనువాదకం - తదనుసారేణ పరమేశ్వరస్వరూప

తద్వైభవయో ర్నిర్నయోనన్యాయః - కింతు సదేవ సోమ్యేత్యాద్య
పూర్వవిద్యాప్రపంచసృష్ట్యాదిప్రతిపాదకపూర్వోదాహృతబహుశ్రు
త్యనుసారేణ నిరుపాధికః పరమార్థసత్యశ్చ పరమేశ్వరస్సగుణ నిర్గుణో
భయరూపో నిశ్చయః - యో వేదాహమేతం పురుషం మహంతం ఆ
దిత్యవర్షం తమసస్తుపారే । సర్వాణిరూపాణివిచిత్యధీః నామానికృ
త్వాభివదన్యదాస్తే॥ ఇతి శ్రుత్యా హిరణ్యగర్భేణ కార్యబహ్మ
ణా స్వస్య తత్వజ్ఞానానంతరం అనుభూయమానత్వేనోక్తః - యస్స
ర్వాణిరూపాణి చిన్మయాని విద్యాప్రపంచగతాని విచిత్య విశేషేణ చే
తిత్వా స్వయంధీరః కూటస్థఏవసన్ తేషా మాకారవిశేషాణాం నామా
నిచ చిదేకరసానికృత్వా అభివదన్నాస్తే తం ఆదిత్యవర్ణం మహంతం
తమసః పరస్తనమహం వేదేత్యర్థః.

యంపరమేశ్వరం - యదేవోక్షిణిపురుషోద్విత్యత ఇత్యాదినాథాతాపు
రస్తాదింద్రాయోపదిష్టవాన్ - స ఆస్తేషసమేషాభ్యాం సవిశేషస్విశే
షోభయరూపస్సర్వాత్మకో నిరుపాధికః - తద్వేదనమేవ మోక్షమా
నోనాన్యః పంథాలయనాయవిద్యతే - అక్షంహివాసిష్ఠే - దేశకాల
క్రియాలోకరూపచిత్రాత్మసత్త్వదం - దేశకాలాదిభాద్యధరహితం నచ
శూన్యంకం - ఉదేషదవిదామేవతస్మిన్ బోధగతిభావేత్ - ద్రష్టా
ణాం శాంతదృశ్యానామేవాన్యేషాం సరాఘవేతి.

సౌఖ్యప్రమానందమయం ప్రక్రమ్యైవంశ్రుతిజ్ఞాన - ఏషసర్వే
శ్వర ఇతిసోయంవేబోక్త ఈశ్వరః॥ ౨౧౮॥ ఏవంగ్రంథకృతా - తృణా
చాకాదయోగాంతా ఈశ్వరేభ్రంతి మాశ్రితా ఇత్యాదినాపరపక్షాన్
దూషయిత్వా - సౌఖ్యప్రమానందమయోవేదోక్త ఈశ్వర ఇత్యభేదసా
మానాధికరణ్యాశ్రయణేనస్వీయస్సిద్ధాంతోదక్షితః - ఆనందమయస్తు
విలీనాంతబాహిః కరణోభూత మూక్షుకంచకరూపకారణ శరీరోపాధి
కోఽవిద్యాముగ్ధశ్చిత్రపతిబింబః - సచప్రాణధారణాన్ని మిత్రాజ్ఞివవవ
హి - సయత్రసమప్త్యాదికాలే విలీనోభవతి - తత్సద్వస్తుబింబరూపం.

తస్యాజ్ఞాతత్వాత్పూర్వరూపమితి వేదబహిర్ముఖైశ్చార్వాకాదిభిః - ని
గుణం నిర్విశేషం సత్తాసామాన్యరూపమితి పూర్వపక్షవాదిభిర్బాద
ర్యామి తోమ్యాదిభిశ్చప్రతిపన్నం - శ్రుతిస్తుయత్రసూక్ష్మతావంతసకా
మంకామయత ఇత్యుపక్రమ్య - ఏషసర్వేశ్వర ఇత్యాదివారస్య సవి
శేషనిర్విశేషోభయరూపత్వం దశకాంత్యతాకికం - ఏవంస్థితేగ్రంథకృ
తా ఆనందమయ ఏవవేదోక్త ఈశ్వర ఇతినిర్ధారణకీదృశంనావిమ్మ
శంతు తత్రభవంతస్సంతః.

సర్వజ్ఞత్వాదికే తస్యస్తేన విప్రతిపద్యతాం శ్రోతాధకస్యావి
తక్యత్వాన్మాయాయాం సర్వసంభవాత్ || ౨౫౧ || సమసుఖప్రవ
స్తాపన్నానందమయఏవేశ్వరశ్చేత్తస్య నిరతిశయం సర్వజ్ఞత్వాదికమై
శ్వర్యం కథమిత్యాశంక్య - శ్రోతస్యాధకస్యా వితక్యత్వాదిత్యుత్తర
ముక్త్యా.

ఆశేషప్రాణిబుద్ధీనాం వాసనాస్సత్రసాస్థితాః - తాభిశ్చోడీకృ
తం సర్వం తేనసర్వజ్ఞ ఈతి|| ౧౬౧ || ఇత్యాదినా పరమదర్శిదగ్గర
ధ్యాభూతంచ సర్వజ్ఞత్వాదికం సంపాద్యదశితం.గ్రంథకృతా - తాక
నాన్విత్రణసంతుష్టాశ్చసర్వేవేదాంతిఃఆధునికాః.

తమఃప్రధానం తేత్రాణాం చిత్త్రధానం చిదాత్మనాం - ఏకః
కారణతామేతిభావనా జ్ఞానకర్మభిః|| ౧౮౮ || ఇతివా ర్థికకారేణజడచేత
నహేతుతా - పరమాత్మన ఏవైక్యానేశ్వరస్వేతి చేన్నతత్ || ౧౮౯ ||
అన్యోన్యాధ్యాసమత్రాపి జీవకూటస్థయోరివ - ఈశ్వరబ్రహ్మణోస్సిద్ధగ
కృత్వాబ్రూహేసురేశ్వరః|| ౧౯౦ || ఆలెశ్లోకత్రయే పరమాత్మనశ్చిజ్జడాం
శోభయఘటితరూపత్వోక్త్యా - ఈశ్వరబ్రహ్మణోరిపి విధ్యాజ్ఞానకృత
అన్యోన్యాధ్యాసోఽస్తీత్యుక్త్యాచ సురేశ్వరప్రాంతిరపివ్యక్తీకృతా -
కూటస్థజీవస్వేన - బ్రహ్మణీపరమేశ్వరస్యాపి ప్రాంతికల్పితత్వకథనాత్.

సత్యంజ్ఞానమనంతం యద్బ్రహ్మతస్మాత్సముత్థితాః - ఖవాయ్య

గ్నిజలోర్వోష్ణపథ్యన్న దేహో ఇతిశ్రుతిః॥ ౧౯౧॥ ఆపాతదృష్టితస్త్రత్రబ్ర
హ్మణోభాతిహేతుతా - హేణోశ్చసత్యతాతస్మాదన్యోన్య్యాధ్యాసః ఇ
ష్యతే॥ ౧౯౨॥ అన్యోన్య్యాధ్యాసరూపాసావన్న విప్లవహోయథా - ఘ
ట్టితేనైకతామేతి తద్వద్బ్యాత్యైకతాంగతః॥ ౧౯౩॥ అత్రశ్లోత్రయేపూ
ర్వోక్త సుశేష్యగ్రభాంతికల్పిత మిశ్వరబ్రహ్మణోరన్యోన్య్యాధ్యాసం స్వ
యందృష్టాంతైరుపసాదయన్ - స్వీయభ్రాంతి రపిష్యక్తికృతా - తథా
హి - సత్యంజ్ఞానమసంతమిత్యాదితైత్తిరీయశ్రుతో - సత్యాదిలక్షణస్య
నిగూఢబ్రహ్మణోజగత్కరణత్వం - జగత్కరణస్య మాయాకల్పిత
చిదాభాసస్యసత్యత్వంచ ఆపాతతః ప్రతీయతేఇతి - సవనాన్యోన్య్యాధ్యా
సఇతి - అన్న విప్లవహోఘట్టితేనైవ మిథ్యాభూతేనశ్వరేణ సత్యాదిలక్ష
ణం నిగూఢం బ్రహ్మవక్తాంగతం భ్రాంశ్యేతిచోక్త్యాస్వయంకథమభ్రాం
తోభవేత్ - నహితస్యాశ్రుతోతాదృశోఽధః ప్రతీయతే - నవా
సంభవతి - కింతు - తత్రప్రథమతః పంచీకృతా పంచీకృత ప్రపంచ
విభాగమంతరా ఆపాతత ఆకాశాద్యానందమయాంత స్పృష్టిముక్త్యా -
అసంతరమథాతోఽను ప్రశ్నాత్మాది నాకాంశ్చైత్తృశ్చానుద్భావ్య -
సోఽకామయతేత్యాదినా సత్యజ్ఞానాదిలక్షణైవ పరమేశ్వరేణ కామనా
తప ఆదిపూర్వకం సర్వమపంచీకృతం చిదేకరసం విశ్వరూపం సృష్టమి
తి - సృష్టేతస్మిన్ - స్వేనతీవరూపేణ ప్రవిప్లమితి - ప్రవేశానంతరం -
తదీయమోహదృష్టాచిన్మయం విశ్వరూపమేవసత్ త్యదాదిరూపం పం
చీకృతం మిథ్యాభూతం స్వయమేవాభవతితిచ ప్రతీసాదితం నమాయా
విద్యయోస్సత్యాదిలక్షణే బ్రహ్మణిసంభవోస్తి - నవానిగూఢమాత్ర
రూపత్వంవక్తుమచిత్తం - తద్జ్ఞానాద్యగవత్సర్వ కామావాస్తి ఫల
శ్రవణాన్ వచస్థితే శ్రుత్యగే తతస్సత్యాదిలక్షణస్య నిగూఢైక
రూపత్వం కుతస్తేరాం జగత్కరణస్య మిథ్యాత్వం కుతస్తమాం
నిగూఢబ్రహ్మణోఽధ్యాస రూపాభ్రాంతి రితివిమృశేతుసంతః.

అపక్రమాదిభిర్ణానైస్తాత్పర్యస్యచారణత్ - అసంగం
బ్రహ్మమాయానీ సృజత్యేషమహేశ్వరః॥ ౧౯౪॥ సత్యంజ్ఞానమసం

తంచేత్సు పక్రమ్యాపసంహృతం - యతోవాచోని వతంతథిత్యసం
గత్వనిజాయః॥ ౧౯౬॥ అతశ్లోకద్వయే ఆనందవల్లీ తాత్పర్యవిచార
ణాత్ బ్రహ్మసంగమితి - నూయావీసృజతితిచాధో లభ్యత ఇత్సు
క్త మయుక్తం - నూయావిన అశుత్వాత్ - సత్యజ్ఞానాదిలక్షణస్య
బ్రహ్మణః - ఆనందాదయః ప్రధానస్య - ఇతరేత్వధా సామాన్యాది
త్యాది మూత్రేషు జగత్కారణత్వస్య సర్వజ్ఞత్వాద్యుపేతస్య నిధాన
ణాత్ - యతోవాచో నివతంత ఇత్సుపసంహారేపి - యతఆనం
దాది లక్షణాద్విశ్వయాపా బ్రహ్మణః పరమార్థసత్యాత్ - వాచోమ
నశ్చ నివతంతే చక్తుసంకల్పితంచా సమధాః సకాశవరజ్జుదం
శనే - మిథ్యాభూతత్వాదిత్యుపసంహృతం - తస్యనిరుపాధికస్య పరమే
శ్వర స్వాసంగత్వమపి మిథ్యాప్రపంచ సంసర్గ రాహిత్యాదుక్తం -
తస్యైవోత్తర గ్రంథేకామనాతప ఆదిపూర్వకం విద్యాప్రపంచ
స్రష్టృత్వముక్తం - ఆతః కుతోఽత్ర సత్యజ్ఞానాది లక్షణస్య ని
గుణత్వం.

నూయాసృజతి విశ్వంసనిరుద్ధ స త్రమాయయా - అన్యథిత్య
పరాబూతే శ్రుతి స్తే నశ్వరస్వజే॥ ౧౯౭॥ అతశ్చేతాశ్చ తరవా
క్య ప్రతిపాదితావీశ్వరజీవా అవిద్యాప్రపంచగతావ న్యా నేవమిథ్యా
భూతౌ నవీద్యాప్రపంచగత ప్రత్యక్షమీమాత్మానా - బ్రహ్మద
యోఽజ్ఞ విదితానచనామ సంతీత్యాది వాసిష్ఠవచనాత్

ఆనందమయ ఈశోయ బహుస్యామిత్య వైక్షిత - హిరణ్య
గభానూపా భూత్సుప్త స్వప్నో యథాభవేత్॥ ౧౯౮॥ అత్రానంద
మయ ఈశ్వరఇతి - సబహుస్యామి తీక్షితవానితి చోక్తిరయుక్తా - ఆ
నందపల్యాంసోఽకామయతేత్య త్రతచ్ఛబ్దేన తస్మాద్వా ఏతస్మాదా
త్మన అకాశస్సంభూత ఇత్యుక్తి స్వాకాశాదికారణ స్వాత్మనవేవప
రామశాత్ - సనిరుపాధికః పరమార్థసత్యశ్చ,

విశ్వరూపాధ్యాయ ఏషఉక్తస్సూక్తేపి పౌరుషే - ధాత్రాది

స్తంభ పర్యంతానేత స్వావయవావిదుః॥ ౨౦౫॥ విశ్వరూపాధ్యాయే
భగవతాపాధావ యదివ్యష్టిం దత్వాప్రదశితో విద్యాప్రపంచవపహీ
నమిధ్యాభూతిః - తథాసహస్రశీర్షా పురుషిత్యత్రోక్తోపి నవన - నా
నందమయః । తస్మాద్విరాడ జాయత - విరాజోఅదిపూరుష ఇత్యుక్తౌ
విరాధిరణ్యఖాత్వ విద్యాప్రపంచగతౌ.

అద్వితీయబ్రహ్మతత్వే స్వప్నీయ మఖిలంజగత్ - ఈశజీవాది
రూపేణచేత నాచేతనాత్మకం॥ ౨౦౬॥ అత్రాద్వితీయ బ్రహ్మతత్వేవి
ద్యా ప్రపంచరూపేవిశ్వరూపే - ఆయం ఆజ్ఞజనానుభవ గోచరంజా
గ్రదూపంజగత్ - సమప్తి వ్యప్తిజీవ స్వప్న ఇత్యర్థోవణ్యః - ఆవి
ద్యకత్వాత్ . నతుబ్రహ్మ స్వప్న ఇతి.

ఆనందమయవిజ్ఞాన మయావీశ్వరజీవకా - మాయయాకల్పితా
వేతౌ తాభ్యాంసర్వం ప్రకల్పితం॥ ౨౦౭॥ పూర్వశ్లోకోక్త ఏవాధాః
స్ఫుటీకృతః - ఆనందమయవిజ్ఞానమయామాయయా ఈశ్వరత్వేన జీవ
వత్వేన చకల్పితావతి.

ఈక్షణాదిప్రవేశాంతా స్మృతిరీశేనకల్పితా - జాగ్రదాదివిమో
క్షాంత స్సంసారో జీవకల్పితః॥ ౨౦౮॥ అక్షేపిణాదికా విద్యాప్రపంచ
రూపా స్మృతిః పరమేశ్వరేణ సచ్చిదానందలక్షణేన నిరుపాధికేనకల్పి
తా - బహుస్వామితకామ నయాస్మప్తా - అతఃపరమాధా సత్యా
సర్వజ్ఞేనబుద్ధి పూర్వం స్మృత్యాత్ - జాగ్రదాదివిమోక్షాంత స్సంసా
రః - జాగ్రత్ప్రపంచః స్వప్నప్రపంచః సంకల్పమనోరథౌ బంధోమో
క్షశ్చైత్యాదిరూపస్తు - సమప్తివ్యప్తి జీవావిద్యాకల్పిత ఇత్యర్థః - ఆవి
ద్యాప్రపంచే విజీవేశ్వరా శరీరత్రయోపాధికౌ స్వప్న ఇవకల్పితౌ స్త
ఇతివిజ్ఞేయః.

అద్వితీయం బ్రహ్మతత్వమసంగం తన్నజనతే - జీవేశయోర్మాయక
యక యోవణదే వకలహం యయుః॥ ౨౦౯॥ అత్రాద్వితీయం బ్రహ్మ

తత్త్వం ననిగుణకూటస్థమాత్రం - కింతు - సర్వాత్మకం విద్యాప్రపంచ
 రూపమేవ - చిదేకరసత్వాదాత్మమాత్రత్వాచ్చాద్వితీయం - తత్ -
 అవిద్యాతత్కార్యాభ్యామ సంస్పృష్ట త్వాదసంగంచ - అజ్ఞాస్తన్న
 జానతే - కింతుమాయక యోజనోపాయో విషయేవాదినో వృద్ధైవ
 కలహంయాంతీ త్యధో-వణ్యాః.

అసంగచిద్విభజికవస్సం భోక్తృస్తాదృగీశ్వరః - యోగోక్త
 స్తత్త్వమోరథాః శుభ్రతావితీ చేచ్ఛుణ్ ॥ ౧౨౦ ॥ సతత్త్వమోరుభా
 వథాః అస్మతిద్ధాంత తాంగతా - అద్వైతబోధనాయై వసాకతాకాచి
 దివ్యతే - అత్రశ్లోకద్వయే జీవస్సం భోక్తృకోఽసంగచిది తిపిభుదితి చ
 తాదృశ ఏవేశ్వరోయా గోక్తృగతిచ పరపక్షిత్యేన కథనమసంగతం - స
 తత్త్వమోరుభావథాః విత్వామ్యక్తిరస్యయుక్తా - చాదరాయణసి
 ధాంతేపి బింబరూపస్య పరిమేష్వరిన్యా సంగచిత్వం విభుత్వం నామ
 న్యాపకత్వం వివిధంభవతీతి సృతృత్వా సర్వాత్మకత్వంచ - ప్రతిబింబ
 రూపస్య క్రత్యగాత్మనాపి తథాత్వమితిచ - ద్వితీయాధ్యాయ
 యపాదే నిరీతిత్వాత్ - బింబప్రతిబింబభావ కతాశ్రయేన నాద్వై
 తబోధనాయ తత్త్వమోరుభయో రథామోరంగీ కృతత్వాత్ తస్య
 అపలాపాయోగాత్.

అతఏవాత్ర దృష్టాంతోయోగ్యః ప్రాకృమ్యగీరితః ఘటా
 కాశమహాకాశ జలాకాశా భ్రూత్కః ॥ ౧౨౧ ॥ అత్రప్రత్య క్షరమా
 త్మనో ఘటాకాశ మహాకాశ దృష్టాంతోనసమిచీనః - తయోచితం
 బ ప్రతిబింబరూపత్వాత్ - ఘటాకాశవద వచ్చిన్న స్వీశ్వర ఏవభవతి
 బంబరూపత్వాత్ - రామకృష్ణ దత్తాత్రేయాదివత్.

ఆత్మభేదో జగత్సత్త్వమిశోఽన్యథలి చేత్త్రీయం త్యజ్యతేచే
 త్తదాసాం ఖ్యయోగవేదాంద సమ్మతిః ॥ ౧౨౨ ॥ అత్రవేదాంతేపి - బ
 హుస్యామితీశ కల్పితఆత్మభేదః - ఏతత్సత్త్వం బ్రహ్మపురం - తథమేస

త్యాః కామాదిత్యాది శ్రుత్యుక్తం విద్యాప్రపంచ సత్యత్వం - అధి-
కంతుభేద నిర్దేశాత్ - భేదవ్యవధేశాచ్చాప్యః అంశోనానావ్యవధే-
శాదిత్యాది నూత్రనిర్దేశత మిశ్వరావ్యత్వంచ విద్యతవవేతితదపలాపా-
నయు కః.

అవివేకకృత స్సంగోనియమశ్చేతి చేత్తథా - బలాదాపతితో-
మాయా వాదస్సంఖ్య స్యదుర్మతేః॥ ౨౩౯॥ సంగనియమయోర వివేక-
కృతత్వాక్తి మాత్రేణమాయానా దోనాయాస్యతి - సగుణవిగుణ-
స్వరూపం బ్రహ్మ - మాయాతీత గుణాతీతం బ్రహ్మేత్యాదిశ్రుతేః-
బ్రహ్మణిమాయాసం స్పృశాభావాత్ - తత్స్పృష్టస్యవిద్యా ప్రపంచ-
స్యపరమాధానత్యత్వాచ్చ - ఆత్రస్వయంభ్రాంతస్సన్ సాంఖ్యం మహ-
షీం దుర్మతి రితిదూషణం సంభావితం సర్వేషాం వేదాంతినాం సమ్మ-
తమేవచేతి తుష్యామవ.

బంధమోక్ష వ్యవస్థాధానాత్మ నానాత్వమివ్యతాం - ఇతిచే-
న్నయతో మాయావ్యవస్థాప యతుంక్షమా॥ ౨౩౩॥ అత్రాత్మనానా-
త్వవ్యవస్థాపికా - మాయాసభవతి - కింతువిద్యాప్రపంచే - బహుస్యా-
మితి పరమేశ్వర కామనైవ అంశోనమిధ్యాభవతి.

మాయాఖ్యాయాః కామభేదోర్వత్సై జీవేశ్వరాపుభా - యథే-
చ్ఛంపి బితాండ్యైతం తత్త్వంత్యద్వైతమేవహి॥ ౨౩౬॥ అవిద్యాప్రపం-
చే జీవేశ్వరకామాయా కల్పితావేవ - తత్రద్వైత మద్వైత బాధకమే-
వచ - అవిద్యానివృత్తౌతు తత్త్వమద్వయమేవభవతి - చిదేకరసత్వాత్
ఆత్మనూత్రత్వాచ్చ - తత్రవిద్యమానం ద్వైతం సత్యత్వేపి నాద్వైత-
బాధకం - స్వతస్సిద్ధాన ప్రత్యక్షపరమేశ్వరా - ఆద్యంతద్వైతమజ్ఞా-
నాం తజ్జ్ఞానాంతస్సవిద్యత ఇతివానివృథవచనాత్.

కూటస్థబ్రహ్మణో భేదోనామమాత్రా దృతేనహి - ఘటాకా-
శమహాకా శోవియుజ్యేతే నహిక్వచిత్॥ ౨౩౭॥ కూటస్థబ్రహ్మణోబిం-

బ ప్రతిబింబ రూపాభేదః కల్పితోవ్యస పాయావిద్యతవ - తథాపి
నాద్వైత విరోధః - ఘటా కాక మహాకాశయోరి వభేదస్తు సోపాధికే
శ్వర బ్రహ్మణోభేదః వతి తస్యబింబరూపత్వాత్.

యదద్వైతంశ్రుతం సృష్టేః ప్రాక్తదేవాద్యచోపరి - ముక్తా
వపి వృథామాయా భ్రామయత్యఖిలాన్ జనాన్॥ ౨౩౮॥ యద్యపిసదే
వసోమ్యేత్యాది నాప్రాధమిక విద్యాప్రపంచ సృష్టిప్రాక్కాలేన జాతీ
యాదిభేదత్రయ విగురస్యేనబోధితం సద్వస్తు విదేహముక్తికాలేత
ద్ధైవపరిశిష్యతే - తథాపితేనేక్షణాది పూర్వకం సృష్టంపరమాధాన
త్యంచ చిదేకరసం విశ్వరూపం సర్వాత్మకం సర్వదా విద్యతవ - అవి
ద్యానివృత్తౌ జీవన్ముక్తికాలే అనుభూయతేచేతి నాపహ్నవాహణం. అ
ఖిలాన్ జనాన్ మాయా అవిద్యాప్రపంచరూపేణ యద్రాభ్రమయతిసా
విద్యయా నివర్తతే.

భరతాదేర ప్రవృత్తిః పురాణోక్తేతిచేత్తదా - జక్షత్క్రీడకౌ
రతింవింద నిత్యత్రౌషీర్షికింశ్రుతం॥ ౨౩౯॥ నహ్యహారాది సంత్యజ్య
భరతాద్యాః స్థితాఃకర్షచిత్ - కాష్టపామాణ వత్కింతు సంగభీతాఆదా
సతే॥ ౨౪౩॥ ఏనంశ్లోక ద్వయైర్గ్రంథకృతా ముక్తానాం విద్యాప్రపంచ
విహారోఽస్తీత్యంగీకృతంఖలు.

జగచ్ఛ్రుతం స్వచైతన్యపటే చిత్రమివార్పితం - మాయయాతదు
పేక్ష్యైవ చైతన్యపరిశిష్యతాం॥ ౨౪౪॥ ఆత్రబ్రహ్మణా సృష్టి విద్యా
ప్రపంచరూపం జగచ్ఛ్రుతంచి దానందైక రసమీక్షణాదినాపటే చిత్ర
మివార్పితం తథాపినాద్వైత భంగభీతి - ప్రత్యగాత్మనాతు ప్రతిబింబ
రూపెస్వ చైతన్య అవిద్యయాజడం మిథ్యాభూతంచ జగచ్ఛ్రుతం మ
రుజలమివ సమర్పితమితి చజ్ఞత్వా అవిద్యకముపేక్ష్య బ్రహ్మచైతన్య
సర్వాత్మకే నిర్వికేషేచ పరిశిష్యతామితి విభాగేనయాజ్యం.

ఏవంత్వప్తిదీపెనప్తమే.

అత్మానంచే ద్విజానీయా దయమస్మీతి పూరుషః - కిమిచ్ఛా
కస్యకామాయశరీర మనుసంజ్వరేత్ ॥౧॥ అత్రపూరుషః ప్రత్యగాత్మా
సతత్త్వానం అహంబ్రహ్మణః ప్రతిబింబరూపత్వా త్తత్సలక్షణశ్చిదానం
దే కరసస్పర్శాత్మక ఆసంగశ్చే తివిజానీయా చ్ఛేతదా అవిద్యాద
శాయామివకి మన్యత్ మిథ్యాభోగ్యమిచ్ఛా - కస్యాజ్ఞస్య కామాయ
శరీరం స్థూలమావిద్యక మహమస్మీత్యభిమన్యమాన సంజ్వరేత్ - త
త్వజ్ఞోనైవం విధంభాంతి మనుభవతి - కింతు బ్రహ్మభేదమేనాను
సందధానః కృతార్థోభవతి.

మాయాభాసేన జీవేశౌకరో తీతిశుతత్వతః కల్పితావేవ జీవేశౌ
తాభ్యాం సర్వం ప్రకల్పితం ॥ ౩॥ అత్రమాయాసమప్తి జీవప్రకృతిః -
నాజీవేశౌహ భాసేనకల్పయతి - మిథ్యాభూతో - తస్మాదవిద్యా ప్రపం
చజీవేశౌస్థూల సూక్ష్మశరీరరూపా నిదాదశాయా మివమాయాకల్పి
య్యోజీవ - నతూపనిషద్వేద్యః పరమేశ్వరః కల్పితః - స్వతస్సిద్ధత్వాత్.

ఈక్షణాది ప్రవేశాంనా సృష్టిరీతేన కల్పితా - జాగ్రదాది వి
మోక్షాంత సంసారోజీవకల్పితః ॥ ౪॥ అత్రేక్షణాది ప్రవేశాంత చిదేకర
సవిద్యా ప్రపంచస్రష్టాసత్యజ్ఞానాది లక్షణోనిరుపాధికః పరమేశ్వరః -
జాగ్రదాదివిమోక్షాంత సంసారస్రష్టాతుజీవోనామావిద్యాముగ్ధః ప్రత్య
గాత్మా - ఏవంస్థితే - మాయాకల్పితాభ్యాం జీవేశ్వరాభ్యాం కల్పితం
సర్వంజాగ్రదాది రూపంజ గదావిద్యకమేవ - నవిద్యామయం.

భ్రూమాధిష్టాన భూతాత్మాకూటస్థాసంగచిద్యపుః - అన్యోన్యభ్యా
సతోఽసంగధీ స్థజీవో త్రపూరుషః - అత్రశ్లోకేపూర్వాధోక్త కూట
స్థాసంగ చిద్యపురేవపూరుషః - నోత్తిరాధోక్తస్థస్థజీవః - తస్య
మిథ్యాత్వాత్.

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం.

సాధిషానో విమోక్షానాజీవోఽథ క్రియతేనతు - కేనలోనిరధి
 మ్నానవిభ్రాంతేః క్వాప్యసిద్ధితః॥ ౬॥ అత్రాధిష్టానత్వేనోక్తః ప్రత్యగా
 త్తేవ అవిద్యయా సంపారేవిద్యయా మోక్షేచాధిక్రియతే - నతుసాధి
 మ్నానోజీవః - గౌరవాత్ - అసంభావాచ్ఛ.

ఆలంబనతయాఛాతియోఽస్మత్ప్రత్యయః శబ్దయోః - అంతఃక
 రణ సంభిన్నబోధ స్మత్త్వంపదాభిధః॥ ౭౦॥ మాయోపాధి జఙ్గద్యో
 నిస్సర్వజ్ఞత్వాది లక్షణః, పారోక్ష్యశబలస్సత్వాద్వాత్మ క స్తత్పదాభిధః॥
 ౭౧॥ ఇథమనోన్యతాదాత్మ్యప్రతిపత్తిర్యదాధవేత్ - అబ్రహ్మత్వంత్వమ
 ధః స్యవ్యావర్త్యే తతదైవహిం॥ ౭౭॥ అత్రశ్లోక సందభః-భాందోగ్యవష్ట
 ప్రపాతకప్రతిపాదితం తత్త్వమసీతిమహావాక్యం పృథ్వాద్వతే తత్రనవ
 స్వపిపర్యాయేషు - సయస్వోఽణిమ - ఐతదాత్మ్య మిందగ్ంసర్వం
 తత్ప్రత్యగ్ంస అత్మాతత్త్వమసీత్యుపదిష్టం - తదధఃస్తు - యవషతేజో
 బన్నప్రప్తానచ్చద్దాధః సుచిద్రూపత్యా దాకాశాదపిజడాదతి శయే
 నఆణుస్సూక్ష్మణః - ఇదంతేబోబన్నాది లక్షణమధిభూతం సర్వమృక
 కృత మైతదాత్మ్యం - ఏతదవభిన్నంచిద్రూపంచ - కార్యకారణయోః
 భేదాత్ - అతస్తత్ కార్యం కారణంచనత్వం - సప్రప్తాతవ అత్తాబింబ
 భూతః - అతస్తత్త్వమసి - ప్రతిబింబరూపస్త్వం తదభిన్నోఽసి - బింబ
 ప్రతిబింబయోంభదాదితి - ఇథమనోన్యవాదాత్మ్య ప్రతిపత్తిరితి గ్రం
 థకృతాప్యక్తం - భేదసహిష్ణు రభేదస్తాదాత్మ్యమితీతల్లక్షణం-ఏవంప్రతిప
 త్తిర్యదాసాక్షకస్యభవే త్తదైవతస్యా బ్రహ్మత్వం చవత్ప్రభాంతి రక్షగ
 చ్చతీతి - ఏవంస్థితే - మాయోపాధిజఙ్గద్యో నిరీత్యుక్తి రయుక్తా-
 తెజోబన్నాదివిద్యా ప్రపంచయోనేర్థాయోపాధి కత్వాభావాత్ -
 నిరుపాధిక ఏవహిం.

సంసరోవా విశిష్టోవివాక్యాఢో నాత్రసంమతః - అఖండై
 కరసత్వేన వాక్యాఢోవిదుషాంమతః॥ ౭౫॥ అత్రజడవగఃస్యనేతిసేతీతి
 బాధితత్వాదఖండైకర సమేవైకం బ్రహ్మస్తీతి వాక్యాఢోవిద్యత్స

వేదాంతపుంచదశీవిమర్శనం.

మూల ఇత్యధః - అక్షంహివాసిక్మే - చిదిహస్తీతి చిన్నాత్రమిదం చి
న్మయమేవచచిత్వంచిదహ మేతేచలోకాశ్చిదితిభావయేతి.

ఏవమష మేకూటసదీపే.

ఖాదిత్యదీపితేకుడ్యే దహణాదిత్య దీప్తివత్ - కూటస్థభాసితో
దేహాధీస్థజీవేనభాస్యతే॥ ౧॥ ఆత్మోక్తః కూటస్థస్త్రిత్వలిబింబరూపః
ప్రత్యగాత్మైవనపరమాత్మా తేనావిద్యయాసమస్తౌవ్యప్తౌచమిధ్యాభూ
తోదేహస్సమాన్యాకారేణ భాసిలోభవతి - సవవడీవః - నతుధీస్థః -
కూటస్థోహిశుద్ధరూపేణ మిధ్యాభూతజడదేహఘటాది భాసకోసభవజ్యే
వకింతు ఆవిద్యయాజీవ భావమాపద్యసామాన్యతోఘటాద్యభ్యాసక
ర్తాభవతి - తత్రధియస్తదీయాబుద్ధివృత్తయః - ఫలైశ్చిదాభాసైరను
విధాస్సతోవీశేషాంశభాసకాభవతి - తత్రచిదాభాసేఘాతృన్న ప్ర
ధ్యంసిషుజీవత్యకథనమసంగతం.

యస్మాదచిదాభాసవిశిష్టానాంత ధానేకధియూమసా - సంధింధియూమ
భావంచభాసయన్ ప్రవివిచ్యతా॥ ౩॥ ఆసాప్రత్యగాత్మాచిదాభాస
విశిష్టానేకధీవృత్తుత్పత్తి తన్నాశతత్సంధి తదభావభాసకత్వాన్నిత్యా
లుప్త విజ్ఞానతోతిశేవాయానోత్పత్త్యాదిమానితిపివిచ్యతా.

ఘటైకాకారధీస్థాచిద్ఘట మేవావభాసయేత్ - ఘటస్యజ్ఞాత
తాబ్రహ్మచైతన్యేనావభాస్యతే॥ ౪॥ అత్రచిదాభాసోఘటమేవస్ఫుట
మవభాసయతిరజిత మివమిధ్యాభూతం - ఘటస్యజ్ఞాతతా అను వ్యవసా
యరూపాతు - బ్రహ్మచైతన్యేన శుద్ధేనకూటస్థసావభాస్యత ఇతివక్త
వ్యం - నతుబింబభూతేన బ్రహ్మణా - తస్యకూటస్థత్వాభావాత్ -
ప్రత్యగాత్మాహికూటకపతా మిధ్యాభూతే ఆవిద్యాప్రపంచే భ్రాం
త్యాతిష్ఠతీతి కూటస్థఃచ్యతే.

పరాగధాప్రమేయేషు యాఫల త్వేనసమృతా - సంవిత్త్వేవ

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం.

హమేయోఽర్థో వేదాంతోక్తి ప్రమాణతః॥ ౧౧॥ ఇతివార్తికకారేణ
 చిత్సాదృశ్యా వివక్షితం - బ్రహ్మచిత్ఫలయోభేదస్సహస్ర్యాం విశ్రు
 తోయతః॥ ౧౨॥ అత్రపరాధకప్రమేయేషు ఘటపటాదిషు ప్రత్యక్షౌ
 ది ప్రమాణవిషయేషు సత్సుత్రత్రఫలజ్యేన సమ్మతాసం విదేవవేదాం
 త ప్రమాణవేద్యం బ్రహ్మేతివార్తి క కారవచనం - తస్యతద్గురుశంక
 రాచార్య వచనానుసారేణ తత్సాదృశ్యా వివక్షితమితిస్వయం తాత్ప
 ర్యవర్ణానం చత్రయాణా బాదోమతావలంబిత్యం స్ఫుటమితి - బాద
 రిమడేహిశ్రుతీనామ నాదరణేనా పాధకం నేనచ ప్రత్యక్షాదికమను
 సృత్యసమప్తివ్యప్తి జీవమషు ఘృవస్థాపరిశిష్టమిజ్జాతం సద్వస్తువిర్గుణం
 వేదాంతవేద్యంబ్రహ్మేతి - తదేవావిద్యానా ఆశ్రయం విషయంచేతి
 తత్రమాయాకల్పితౌ విజ్ఞానమయీనందమయీవేవ జీవేశ్వరావీతి - అ
 విద్యావృత్తిభిరీశ్వరస్సర్వజ్ఞఇతి - అంతఃకరణవృత్తిభిశ్చేవ కించిద్జ్ఞ
 ఇత్యాదికల్పనంభవతి - సతగుణనిష్ఠస్యక్తాత్పర్య నిర్ణామకృతం -
 చాచరాయణసిద్ధాంతే వేదాంతప్రమేయం బ్రహ్మేతి విద్యానా
 ర్వోక్తా విద్యాప్రపంచ బాధాపరిశిష్టం సగుణవిగుణోభయరూ
 పమాయాతీతం గుణాతీతం నిగుపాధకం సచ్చిదానందైక ఘనసాధభూ
 తం సాధదైవం సాధియజ్ఞంచ పరనూధక సత్యమతాకిక మద్వితీయం
 తత్వజ్ఞగయ్యంచభవతి - అతఃప్రత్యక్షౌది ఫలజ్యేనసంమతాసంవిత్
 తత్ తత్స పృశంచనభవతి - క్షణికత్వాన్ని ధ్యాభూతత్వాత్.

ఆభాసబ్రహ్మజేదేహద్వహిర్య ద్వద్వివేచితే - తద్వదాభాసకూ
 ట స్థావివిచ్యే తావపుష్యపి ౧౩ అత్రబహిస్థితం బ్రహ్మేతి - దె
 హేహిస్థిస్తుకూటస్థఇతిచోక్తిరయ్యుక్తా - ప్రత్యక్షాత్మనస్స ప్రాభయత్రస్థితేః
 సిద్ధాంతేవిభురేవహిప్రత్యక్షాత్మా - బ్రహ్మేతి - అకాశికత్వా దావృ
 తత్వాచ్చనబహిః స్థితమితివస్తుముచితం.

కథంప్రవిష్టోఽ సగత్యేత్సృష్టివాఽస్య కథంవద - మాయక
 త్వంతయోస్తుల్యంవినాశశ్చసమస్థయోః ॥ ౩౮॥ ఐతరేయో పనిషిచిశా

వేదాంతపంచదశవిమర్శనం.

భాంతరేఖచ. పరమాత్మనస్సుప్త్యత్వం ప్రవేష్ట్యత్వం చోపనిష్ఠం
తన్నమాంకికం - తత్రమాయాయా ఆశ్రవణాత్ - తత్సర్వంచ. దేకర
సవిద్యాప్రపంచరూపం - తన్నక్రియాసాధ్యం - ఆసంభవాత్ - కింతు
జ్ఞానేకసాధ్యం - ఈక్షణాదేవేనశుతత్వాత్ - ఆహో ౭ సంగస్యాపి
సంభవతి - తత్రమాయిత్యవినాశిత్యవణఃసంభ్రాంతిమాత్రం.

సముత్థాయైషభూతేభ్యస్తాన్యే వాసువినశ్యతి - వినష్టిమితి మే
త్రేయ్యైయాజ్ఞవల్క్యఃఆవాచహి - ॥౩౯॥ ఆత్ర - ప్రజ్ఞాన ఘనవై తే
భ్యోభూతేభ్యస్సు ముత్థాయతాన్యేనాను వినశ్యతి నప్రత్యేత్యసం జ్ఞా
స్తీతిమైత్రేయాబ్రాహ్మణ వాక్యేఉక్తౌఉత్థానవిసౌశౌ ప్రత్యేగాత్మినో
విశేషవిజ్ఞానవిషయా - భూతానిచస్థూల దేహయాసాణిమిథ్యాభూతాని.

నాహంబ్రహ్మేతి బుద్ధ్యేతసవివాశీతిచేన్నతత్ - సామానాధిక
భ్యోభ్యస్యబాధాయామపిసంభవాత్ ॥ ౪౦॥ ఆత్రవాక్తికకారభ్రాంతికల్ప
మ సాచేక్షాభాసస్య జీవత్వమురణీకృత్వ - తస్యవినాశినో బ్రహ్మహ
మితిబుద్ధిసంభవతీతి వికల్పస్య మహవాక్యేషు బాధాసామానాధికర
ణ్యవణఃసం భ్రాంతిమాత్రం - కూటస్థః ప్రత్యేగాత్మాహ్యవిద్యయా
త్వస్యజీవత్వం విద్యయాబ్రహ్మత్వంచ బుద్ధ్యతే.

జగద్భ్రమస్య సర్వవృత్తయదధిస్తానమీరితం - త్రయ్యంతేషుతద
త్రస్యాద్భ్రమ్యశబ్దవివక్షితం ॥ ౪౧॥ సర్వస్య జగద్భ్రమస్యాధిస్తానం సమ
స్థితప్రత్యక్షైతన్యమేవ - నవేదాంతవేద్యబ్రహ్మ - తస్యభ్రమాసంభ
వాత్.

ఆస్మన్నిద్రాపి జీవేశౌచేతనౌ స్వప్నశాస్తవతే - మహామా
యాస్మయ్యేతా విత్వాశ్చర్యంకిమత్రతే ॥ ౪౨॥ అత్రగ్రంథకృతాపి - ని
ద్రాదృష్టాంజీవ ప్రత్యేగాత్మ మాయాయాజగత్కర్తృయ్యాంజీవేశక
ల్పసమస్తీత్యంగీకృతం - పరమాత్మవిమాయాయా ఆసంభవాద్రుత
త్వాచ్చ.

వేదాంతపంచదశీవిమర్శనం

సర్వజ్ఞత్వాదికంచేతేకల్పయిత్వా ప్రదశయేత్ - ధర్మణంక
ల్పయంత్యాస్యస్యోభారోధర్మకల్పనే॥ ౬౮॥ ఆత్రధర్మధర్మిణాపుభావ
పి మాయాకల్పితా విత్యుక్త్యాచాయం జాగ్రత్కత్యా ప్రసిద్ధవేత్తరః
నతుర్యకత్యాగతస్య తస్యద్ధశ్చిద్వనః - బ్రహ్మాదియోఽజ్ఞవిదితా
నచనామసంతితి - నదేవః పుండరీ కాక్షోనచదేవస్త్రిగోచనః - నదేవో
దేహరూపా హినదేనశ్చిత్తరూపక ఇత్యాదివాసిష్టవచనాత్.

ఏవంనాడికదీపే - నవమే.

పరమాత్మాద్వయానందః పూణఃపూర్వే స్వనూయయా-స్వ
యమేవజగద్భూత్వాప్రావిశ్చివరూపతః॥ ౧॥ ఏవంప్రాథమిక విద్యా
పంచ సృష్టిప్రతిపాదకశ్రుతిషు సర్వత్రేక్షణ కామనాతప ఆదీనా
శ్రవణాన్మాయాయా అశ్రవణాదసంభవాచ్చాత్మోక్తా పరమాత్మ
యాచిన్మయీ విమళః రూపిణీయోగమాయా - నతుతాకిమిధా
తా.

విష్ణోద్యత్త మదేహేషు ప్రవిష్టోదేవతాభవత్ - మర్త్యాద్యధమ
దేహేషుస్థో భజతిజీవతాం॥ ౨॥ ఆత్రవిష్ణోదిదేవానాం హిరణ్యగ
భాదిజీవానాంచ విద్యమానఉత్కపోఽపకషశ్చఉత్తమాధమదే
హాకృత ఇత్యుక్తిఃప్రాంతిమాత్రం మతఃకుటకరకాద్యాకాశా ఇవఅవచ్ఛి
న్నా ఈశ్వరావేవ భవంతిబింబహూతాః - నతేషాం అవిద్యాకామకర్మా
దీని కదాచనభవంతి - కింతుసర్వేసర్వజ్ఞాసర్వశక్తయశ్చి - జీదాస్తు
ప్రతిబింబరూపా ఉపాధ్యుత్కమాపకమాభ్యా ముత్కృష్టానికృష్టాశ్చ
భవంతిఉపాధేః ప్రతిబింబపక్షపాతిత్వాత్ - తేషామేవావిద్యయా సం
సారోవిద్యయామోక్షశ్చేతి నిష్కషః.

ఇత్తంపంచదశీవిమర్శన మిహస్థాలీపులా కాయితం
విద్యారణ్యమునిప్రకల్పిత దురధఃధ్వాంతసూర్యాయితం

వీదాంతపంచద విమర్శనం

సిద్ధాంతంపరమంప్రదశ్శక్తాయది దంవై యాసికంనైదికం
నిశ్శృంకంనిపుణంవిమృశ్యనుధియస్తీ శాఖ వేయధక్వవం

ఇతి శ్రీమత్పురమహాంస చరిత్రాజ కాచార్య శ్రీమత్సుదానంద తీర్థకీష్య
శ్రీమద్వ్యాస ప్రసాదాసాదిత తత్త్వనిశ్చయ శ్రీ అద్వైతానంద
తీర్థకవిరచితం వీదాంతం పంచదశివిమర్శనం సమాప్తం.

ఓం తత్సత్.

భైజనాడ వాణీ ముద్రాక్షరశాలయందు బి. కే. స్వామిచే ముద్రించి ప్రకటింపబడియో
1917 సం॥రం. మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

10124

10124

